een groote oppervlakte in ons land, maar het dient wel te zijn af in een land als Ethiopie.

Uit de laatste berichten der Italianen blijkt wel dat ze nog niet gansch de streek van Tembien veroverd hebben. De verliezen tijdens de gevechten der afgelooपen weken zouden zijn aan gedooden en gewonden te zamen : Voor de Italianen 1.351 en voor de Ethiopiers 15.000. Natuurlijk dit laatste cijfer berust op gissingen.

Vredesonderhandelingen.

Intusschen werd door beide partijen het voorstel tot vredesonderhandelingen aangenomen, en deze kwestie werd aan den Raad der XIII van den Volkenbond uitgeworpen. De oorlogsoperaties gaan intusschen voort.

Het herhaald bombardement van de Engelsche ambulancie van het Rood Kruis te Quoram is een vooryaal dat aantoont hoe zeer de politieke spanning tusschen Engeland en Italie toenam.

Dit ook doet wenschen dat spoedig een akkoord tusschen Italie en Ethiopie bereikt wordt.

G. S.

Een belangrijke gebeurtenis.

We vinden overigens zulks duidelijk uiteengezet voor den aanval op de kerk van Tongeren en haar toren in 1213 door den hertog van Brabant, Henrik I Zieker wat een vormaam tijdgenoot, de chronekschrijver Lenier van St-Jacobus van Luik kasaangaande noteert :

« Daar hij de kerk en den toren, ter wille van de zeer dappere (Tongersche) stirpiere, die er zich manmoedig in verdedigden niet schaden kon, trok nij achterwaart naar gaand dorp, Uffeken, en overnachtte daar.

Toen het morgen geworden was zond hij een gedeelte van zijn leger, opdat zij den voerstand van de kerk en den toren van Tongeren zouden breken, doch zij gelukten niet. Maar door den manmoedigen weerstand der onzen verloor zijn leger 50 dooden en evenveel gevangenen ».

De toren waarom het hier gaat is wel het die voor folio maar de eigendijke romaansche kerktoren, die eerst in de 16e eeuw afgebroken werd. Maar de tekst toont toch duidelijk dat ook de rest der kerk als verdedigingswerk dienen kon. En dit is juist wat wij hier hadden aan te toonen. De uitsprong van een roulen toren als die der foto, te midden van den blinden muur van den omgang, was een eenstige verdedigingspost voor het heele gebouw, ten einde elke onderminning of beklimming der muren waar te nemen weren.

Vertrouwbaarheid van den kronijk

De kronijkschrijver was tijdgenoot verteit zonder overdrijving. Zie hoe hij het getal dooden en gewonden beschenden cijfer aangeeft, waarlijk de zes aan zekere moderne correspondenten of legertanyoer den voorspelen.

Oudheidkunde.

DE ROMAANSCHE TOREN DER BASILIEK.

Plaats van opname der foto.

De romaansche toren waarom het gaat bevindt zich aan het einde van het kapittelgebouw. Hij maakt een geheel uit met het niet elwerk van het kapittelgebouw en met den buitenmuur van den omgang.

Om de foto op te nemen heeft men plaats gekozen daar waar zich de oordegrondsche Romeinsche toren bevindt. Zoodoende heeft men links een gedeelte van het kapittelgebouw (3 vensters), dan de romaansche toren, een stuk van de romaansche omtrenz, het nog verder uitspringend gebouwtje der Kapel van Ste Anna (zevel met twee kruisjes voorzien), een bijhoorigheid van de magazijnen Vroonen en dan verder op het achterplan den hof, de koer en het gebouw der « Allée Verte », waar thans het Vredegerecht is ondergebracht.

Verdwenen en niet verdwenen.

Het schijnbaar dat in den hoek tusschen de romaansche toren en den omgang op de foto, voorkomt, is gelukkiglijk verdwenen. Maar de aanhoorigheid van de magazijnen Vroonen staat er nog. Dikwijls bevinden zich daar auto's en ook al eens de voor auto's nodige benzine. Het is jammer dat hier voor de toeristen bezoekers voor processien, en om het brandgevaar, dat uit de essence der auto's en ook uit den nabijzijnden houtvoorraad dreigt, te verminderen.

Onderdom der kerkelijke gebouwen.

Alles wat op de foto voorkomt is niet van hetzelfde tijdstip. De kapel van Ste Anna volgens Thys is betrekkelijk modern van bouw. Al de rest behoort volgens hem tot de romaansche periode. Maar men merkt en dat de drie vensters van het kapittelgebouw oorspronkelijk zijn, en men weet dat het romaansch gedeelte van den omgang zelf voor een groot deel van de 12e eeuw zeer taaiwerd werd. Gelukkig bleef hierbij de stijl van het andere gedeelte behouden.

De romaansche Toren.

Maar betreen, op de foto, ofze aan dat zoomal geschoolt, is de romaansche toren. Men zien hij rijst steil in de hoogte zonder openingen, zoalst men bedaiten kan't Is niet een uitkijktoren. Ofschoon hij vroeger wel van boven een uitkijkpost kan gehad hebben. Wanneer men het metselwerk onderzoekt dan vindt men dat het gansch uit hardsteen bestaat. Geen eitelle brok weele mergelsteen wordt in het werk aangetroffen. Het materiaal bestaat uit steenen die aan een der Romeinsche omheiningsmuren werden weggehaald. Overweegend zijn het silexsteenen, maar ook landsteen, lijzersteen, tuf, zijn aanwezig. Men heeft zich wel eens afgevraagd of deze toren niet Romeinsch was Volgens het plan van Thys zou hij wel de gewone afmeting van 9 m. diameter hebben, en de afstand en richting, waarop hij zich ten opzichte van den welbekenden Romeinschen toren der 4e eeuw bevindt, laten verondersteilen dat hij op een onderbouw van zulken toren gebouwd werd. Maar wij vonden slechts een diameter van 7 m., en dat alleen is voldoende om uit te maken dat het bouwgedeelte niet romeinsch is.

Bestemming.

Welk is de bestemming van dezen toren geweest. M. J. Paquay veronderstelt dat hij van het bisschoppelijk paleis zal deel uitgemaakt hebben. Zijn massieve bouw, waarin men boven nog een schietgat opmerkt, toont aan dat hij tot verdedigingdienst moet. En daar de kerken in de hoogte middeleeuwen ook as verdedigingsposten dienden en ingericht werden, is het goed mogelijk ook, dat de toren zoonals nu tot den romaanschen omgang behoorde. Dat gedacht dringt zich te meer op, daar men den blinden muur van den omgang ook met een lange smalle opening als een schietgat voorzien heeft (zie foto)

Een belangrijke gebeurtenis.

We vinden overigens zulks duidelijk uiteengezet voor den aanval op de kerk van Tongeren en haar toren in 1213 door den hertog van Brabant, Henrik I Zieker wat een vormaam tijdgenoot, de chronekschrijver Lenier van St-Jacobus van Luik kasaangaande noteert :

« Daar hij de kerk en den toren, ter wille van de zeer dappere (Tongersche) stirpiere, die er zich manmoedig in verdedigden niet schaden kon, trok nij achterwaart naar gaand dorp, Uffeken, en overnachtte daar.

Toen het morgen geworden was zond hij een gedeelte van zijn leger, opdat zij den voerstand van de kerk en den toren van Tongeren zouden breken, doch zij gelukten niet. Maar door den manmoedigen weerstand der onzen verloor zijn leger 50 dooden en evenveel gevangenen ».

De toren waarom het hier gaat is wel het die voor folio maar de eigendijke romaansche kerktoren, die eerst in de 16e eeuw afgebroken werd. Maar de tekst toont toch duidelijk dat ook de rest der kerk als verdedigingswerk dienen kon. En dit is juist wat wij hier hadden aan te toonen.

De uitsprong van een roulen toren als die der foto, te midden van den blinden muur van den omgang, was een eenstige verdedigingspost voor het heele gebouw, ten einde elke onderminning of beklimming der muren waar te nemen weren.

Vertrouwbaarheid van den kronijk

De kronijkschrijver was tijdgenoot verteit zonder overdrijving. Zie hoe hij het getal dooden en gewonden beschenden cijfer aangeeft, waarlijk de zes aan zekere moderne correspondenten of legertanyoer den voorspelen.

Gemankeerde gelegenheden.

Hetzelfde artikel wijst erop dat de Katholieke Unie zou willen optreden voor vermeerdering van het getal zetels, alsdan dat zulks tegen den wench der bevolking is, en dat de Unie niet categorisk uitkomt voor het vrouwenstemrecht. Ook zag het blad gaarne een stelling nemen nopens het cumuleeren van belangrijke mandaten in provincie- en gemeentebesturen en in het parlement.

M. Max, burgemeester van Brussel, heeft in zijn eerste beweging van verstandig man de onhoudbaarheid van zoo'n cumuls ingezien, toen hij zich terug trok als Kamerlid. Maar in zijn tweede beweging van onverstandig politicus, toen hij zijn Kamerkandidatuur weer handhaafde, heeft hij alles weer bedorven.

Voorzichtigheid is geboden.

Na op deze en andere punten gewezen te hebben besluit het blad :

« Gast men nu, door de snelle opvolging der komende gebeurtenissen, de Katholieke wenschen van de groote massa onvervuld laten onder voorwendsel, dat er geen tijd meer was om ze voor de Kamers te bredenken ? Dat men voorzichtig weun, want de kiezer, die schterna komt, zou zich zunnen wreken.

» Heeren en vrienden van de Katholieke Unie, het is tijd om waakzaam te zijn, meer dan ooit ; het is tijd om handelend op te treden en geen gelegenheid meer te weaarloozen. Dit is al genoeg gebeurd. Zoals wij a. zeiden, wij eerbiedigen uw gezag, maar zij moet er weten gebruik van te maken ».

• • •

Een voorbeeld.

Wij moeten daaraan nog een nota bijvoegen over het verweer van Staatsminister Van Cauwelaert, dat vier kolommen in Handelsblad van 12 dezer vult, en nog dient voortgezet. In een voorafgaande bemerking wijzt het handelsblad er met een waar gebroegen op, dat « de dubbeltjes wel eens aardig kunnen rollen », en schrift :

« En zoo wonen we nu dit ongewone schouwspel bij : « Het handelsblad » dat tens door het toemalig lijfblad van den gewezen burgemeester werd uitgenaakt voor t slijk van de straat, opent vandaag zijn kolommen om hem in staat te stellen zich te verdedigen.

» Terwijl het blad in kwestie, dat thans lijfblad van den heer Sap is geworden, met knoeiende kommen werpt naar M. Van Cauwelaert ».

Zulk feit moet doen nadenken, diegenen die thans het heft in handen hebben, en alles naar eigen goedunken meenen te regelen.

S. V. V.

SPREUKEN

Gene wijkt af naar links,
deze wijkt af naar rechts,
Maar aan beide zijden
loert en bedriegt de dwaling.
(Horatius, Satyr. 2, 2, 50).

Wij zijn als vuur voor beuzelingen
En voor de waarheid koud als ijs.
(S. M. Connecks, naar La Fontaine).

Stads- & Provincienieuws.

TONGEREN. — Pell der K. V. — Zoals wij reeds aankondigden wordt door de K. V. een pell voorbereid. Onze medewerker wees er op dat nog een andere weg open lag, namelijk het aanbuiden van voornaame persoonlijkheden weer kandidatuur daarin aan den pell onderworpen wordt. Onze provincie is waarlijk niet te rijk aan volks-eenige kandidaten, en die zijn in een kiesstrijd toch oumsbaar.

• • •

Doch ter zake. We lezen in verschillende dagbladen dat de katholieke Reinbrandt aangeduiden is bij de K. K. V., en dat men reeds tot de aanbiuding der kandidaten is overgegaan.

Zoover staan de zaken nog niet. Wel werd M. Heinrotte, burgemeester van Millen aanbeiund om in uen schoot der groep Reinbrandt voor Tongeren-Maeseyck op te treden. Maar hauwelijks werd deze beslissing getroffen of men verneemt van verscheidene zijden dat er een heimelijke tegenwerking wordt op touw gezet.

Volgens de eerste onuerhandelingen zou de hath. Reinbrandt vierde stand uitgemaakt hebben, en dit kwam haar om wille van haar verleden en om haar verre verbaklingen toe. Doch nu wordt naar het schijnt, een nieuwe stand « het Vlaamsch Kath. Verbond » samengesteld en deze zou met de Kath. Vereeniging moeten deelen zoodat aan deze niet een vierde, doch slechts een achtste deel in de plaatsen van een poll voorbehouden wordt. Men zal geredelijk mzien dat om eenheid in werking te brenken, men bij de eerste voorstellen dient te blijven ; want waarlijk indien de loven seperen 3 aanhangers juist zijn ontbreekt hier elke behoorlijke verhouding.

— **Assisenhof van Limburg.** — Maandag aanstaande, 16 Maart, wordt te Tongeren de zittijd van het eerste kwartaal geopend onder voorzitterschap van M. Claessens, raadsheer bij het Beroepshof. Drie zaken zullen er behandeld worden :

1e J. M. Paredis, geboren te Bocholt ;

2e H. Driesen, landbouwer te Hasselt, beiden beticht van zedenschennis.

3e Frans Carolus, mijnwerker, beschuldigd te Peer in den nacht van 3 of 4 September II. vrijwillig met het oogmerk van te dooden, een dodelijk gepeegd te hebben op J. Diels.

— **Sterfgevallen.** — De Heer Eere-Hoofdinspecteur en Mevrouw Corswarem, werden smartelijk getroffen door het afsterven van hun zoon Camille Corswarem, godvruchtig overleden in den jeugdigen ouderdom van 31 jaren.

Eene overgroote menigte woonde Dinsdag 10 dezer in de Basiliek van O.L.V. den plechtigen lijkdienst bij. Moge deze algemeene deelneming een troost zijn voor de bedroefde ouders en naastbestaanden.

— Op 5 Maart overleed godvruchtig in onze stad, gesterkt door de laatste Hh. Sacramenten, M. Auguste Fransen, echtgenoot van Dame Leonie Velsers. De overledene was geboren te Tongeren den 3 November 1892.

— Met innige deelneming werd het afsterven vernomen van M. François Fouwé, weduwenaar van Dame Elisabeth Hansen, geboren te Tongeren den 28 Februari 1860, en er godvruchtig overleden den 7 Maart 1936, voorzien van de Genademiddelen onzer Moeder de H. Kerk. Eene ingetogen eenigte woonde Dinsdag in de St-Jantkerk de plechtige lijkdienst bij.

EYGENBILZEN. — **Tooneel.** — Zoals te voorzien was is gebeurd. De tweede vertoning voor het sluiten van het tooneelseizoen der « Lustige Menigte », afdeeling der Kon. Harmonie « Aurora » heeft verleden Zondag de kroon op het werk gezet. De geweldige bijval der eerste vertoning met de opvoering van het prachtig tooneelspeel « Mevrouwe Elisabeth » door E. Pater Hil. Thans, had weerk ank gevonden en de tweede opvoering er van is met evenveel succes bekroond. Dat het stuk bijval heeft gevonden blijkt hieruit dat talrijke personen een twepe maal zijn terugkeerhies. Ook was de opkomst zoo sterk als bij de eerste opvoering. Eerst en vooral gaat dus onzen lof naar den schrijver der stukken van dergelijk gehalte en van aangrijpende tooneelen, de E. Pater Hil. Thans. Dan een bijzondere pluimpje aan den leiser van het tooneel M. H. Christofels en voor het muzieugedeelte aan den heer Desiampa, vervolgens evenzeer een bijzonder pluimpje aan onze zoo flinke speelsters en spelers, die de bewondering van eikeen hebben afgewonnen.

De aanbeveelenswaardigheid der beloovende hemelreiten met haar veelvuldige kleuren, de zoo ruime scene met haar weerverge too-effectmachtigen en rijke behoeveelheid waren zeer pracht ige en maakten het bij ons, de beschouwers, aangenaam, doch het voornaamste is natuurlijk de puike uitvoering. Tot slot werd een lollig blijspelletje opgevoerd dat zoo in den smaak viel, altijd maar lachen, lachen. De tusschenspoozen werden prettig aangevuld door onzen vriend Kenny Jeurissen van noeibeek, welke meiling lustig liedje heeft gezongen. Van dinkt orkest mogen we ook niet vergeten, dat maal hebben ze getoond wat een orkest is en de vorderingen, welke ze sedert de laatste vertooning gemaakt hebben.

Onze beste dank kaat tevens van hier uit naar het zoo talrijk publiek van Eygenbilzen en omliggende dorpen, voor de belangstelling en geneegenmiid welke aan onze tooneelgezelschappen zoo van mannen als van meisjes wordt geschonken, en wij roepen aan allen toe : tot een volgende maal.

ST-TRUIDEN. — **Overlijden van de Eerdjarige.** — Mevr. Rubens (anders regd Meerke Rubens) is Dinsdag, 10 dezer overleden in den ouderdom van 100 jaar 7 maanden.

Haar eeuwfeest werd op 8 Aug. 1935 veel plechtigheid en algemeene deelneming van de bevolking gevierd.

Moeders boterhammen zijn zoo lekker
Ook moeders koeken smaken goed.
« Het is », zei moeder, heel tevreden,
« ALBERS KOFFIE », die dat doet.
MODERNE BRANDERIJEN te L.

CORTENBOSCH. — **Maria Jubelfest.** — Limburg gaat zijn Koningin vieren de nieuwe Basiliek, het vermaard sedom te Cortenbosch.

Deze honderuste verjaring van de overbrenging van het miraculeus Beeld M. Troiten naar Cortenbosch.

Het heeft Z. H. Paus Pius XI beliefd vermaard Martiaal heiligdom van Limburg met den titel en de waardigheid Basiliek te verheerlijken. Het kleinseminarie, een oudeduiaad gehucht van vier gemeenten afhangt en slechts parochie 850 zielen telt, gaat er groot dat zijn kerk tot Basiliek dat is koninklijke kerk verheven werd.

Cortenbosch jubelt erom met recht reeu en spoogt thans gansch Limburg uiere te jubelen en deze gebeurtenis zal nooit het nerve eeuwfeest te komen kiezen en mee te vieren. Waar kunnen Limburgers beter hunne hemelsche Koningin vieren dan te Cortenbosch, vermit koningin toch hun bijzondere patroes geworden. In Cortenbosch door Z. H. Paus bevoorreedigd geworden dan is voor een groot deel te wijten aan het dat O. L. Vrouw aldaar door Mgr. de Kelliher werd uitgeroepen als « Limburgs patroes ». Naar troost zij tevens als « bezieg der zieken » nu reeds 300 jaar, zal verteilen hoeveel zieken in den van die drie honderd jaren ge smeers aanmoedigd naar gezegend heiligdom t genoipen, vooral indien ze tien bedrijven die ze Basiliek verseren kouden geb, hoever zieekkranken er gezond en vrede verkregen, het juiueiiedje weleer aan O. L. V. van Cortenbosch o. drugen, getuigt zoo oprecht :

Geen tong vermag de gulsten aan te hoor haar nand zoo milddiik uitgeseid. geen kunstpeseel ue wonuren al te m. alner gaschead bij t kiuelen voor haar.

De blinden zien, de dooven doet zij hoo de kreuplen gaan, de stommen spreke wee.

En het lied verhaat verder van de deren door den heer op de voorspraak de « gezegende maagd » van Cortenbosch verkregen ; vooral de geestelijke gunsten werden er uiderstreept.

Hoe velen nog geprangd door angst en ... of als slaaf aan satans macht gebocht verwierven hier verlichting in de stra en hebben kloek hun zondig juk verlo

Ganzch Limburg stelt er dan ook een in zijn Patroches te komen huldigen. deze uie grootsche jubelfeesten verlenie de meimaand zullen gevierd wo Uit alle hoeken van de provincie ... berichten binnen dat men eene opei getuigenis van liefde, trouw en gen heid aan de voeten van O. L. V. zal ... heer eggen.

BORGLOON. — **Benoeming van den** nen burgemeester. — Bij Koninklijk sluit van 4 dezer, werd de heer Dirks katholiek schepen der stad, als burgem ter benoemd, in vervanging van den Octaaf Daris, overleden. Dit nieuws be tos ons over enkele dagen, en de werd in alle kringen met een waar ge ren vernomen. Immers, de sympath heer Dirkks, kent te Borgloon niets vrienden. Wij wenschen hem van harte luk in zijn hooge bediening.

MAESEYCK. — **Nieuw Statiegebouw.** Na onderhandelingen, welke sinds 8 S tember 1934 loopende zijn, is het Gemeentebestuur met de Nationale Maatschappij van Spoorwegen tot een vergelijk geko over de geldelijke tusschenkomst de ... de oprichting van een nieuw stati bouw. De uitgaven worden beraamd 500.000 fr. en aanvankelijk werd gee dat de Stad voor een minimum van 50 zou tusschen komen. Na goed doorge de en gelukkig de laagste onderhandeli werd deze geeischte bijdrage der stad 45.000 frank herleid, welke betaling d enboven nog verdeeld wordt over dienstjaren.

BREE. — **Zevende zoon.** — De zeve zoon der familie Vanheurden werd Zo onder overgroote belangstelling gedo in naam van Zijne Majesteit den Ko fungeerde de heer Louis Vandermeu burgemeester, als peter. Het kind ontv de namen Leopold-Lodewijk. Aan de ouders lingen van harte proficiat.

— **Gewelfige brand.** — Zaterdag te valavond is brand uitgebrooken te Bree de tweewoorst bewoond door Adolf Ver gers en Pieter Dam, gelegen aan de Kon strat.

Het vuur was ontstaan op den zolder in een korte tijdspanne werd het gehe huis de prooi der vlammen. Heel de ini del bleef in het vernieland element.

Binnenlandsche Politiek.

— O —

Een vervittiging.

In een artikel over de moeilijkheden die de katholieke partij overal ontmoet, zegt het Handelsblad van Antwerpen van 11 dezer :

« Bij gebrek aan een erkenden en gezaghebbenden leider van de rechterzijde, moeten wij ons tegenwoordig tevreden stellen met de leiding der Katholieke Unie. Deze leiding heeft het nadeel van alle veeshoofdige richtingen. Zij werkt te zwaar, is niet soepel genoeg, en door tederen onder de vrienden en groepen trachten te vreden te stellen, neemt zij maatregelen, die niet tolereren volloen ».

Dit is wel inderdaad zoo, en wordt op meendere plaatsen vastgesteld. En misschien hergens meer dan in Limburg. Wij kunnen maar den wensch uitdrukken, dat er zoodis wij reeds vroegen, rekening gehouden wordt, niet de bekwaamheid van de kandidaten. Wij hebben waarlijk niet te veel uitstekende figuren in de provincie. Indien zekere personen, die gewoon zijn gemakkelijk bijval te oogsten in plaatselijke of aantonale vergaderingen, te Brussel even den mond opeten dan zit men hun dadelijk op hun karreken, en al hun argumenten gaan te loor. Ze kunnen toch naar goesting stemmen wordt geuitwoord. Dit is mager voor de vertegenwoordigers van een provincie die vroeger uitstekende ministers telde, gelijk zulks bij onke Oo terburen nog het geval is.

En waarom in ons Limburg niet meer ? Omdat men het onafhankelijk optreden dat aan vooraanstaande kandidaten eigen is uit den booze acht. En daarom drukten we met nu ook maar geheegen de bovenstaande vervittiging af.

Gemankeerde gelegenheden.

Hetzelfde artikel wijst erop dat de Katholieke Unie zou willen optreden voor vermeerdering van het getal zetels, alsdan dat zulks tegen den wench der bevolking is, en dat de Unie niet categorisk uitkomt voor het vrouwenstemrecht. Ook zag het blad gaarne een stelling nemen nopens het cumuleeren van belangrijke mandaten in provincie- en gemeentebesturen en in het parlement.

M. Max, burgemeester van Brussel, heeft in zijn eerste beweging van verstandig man de onhoudbaarheid van zoo'n cumuls ingezien, toen hij zich terug trok als Kamerlid. Maar in zijn tweede beweging van onverstandig politicus, toen hij zijn Kamerkandidatuur weer handhaafde, heeft hij alles weer bedorven.

Voorzichtigheid is geboden.

Na op deze en andere punten gewezen te hebben besluit het blad :

« Gast men nu, door de snelle opvolging der komende gebeurtenissen, de Katholieke wenschen van de groote massa onvervuld laten onder voorwendsel, dat er geen tijd meer was om ze voor de Kamers te bredenken ? Dat men voorzichtig weun, want de kiezer, die schterna komt, zou zich zunnen wreken.

» Heeren en vrienden van de Katholieke Unie, het is tijd om waakzaam te zijn, meer dan ooit ; het is tijd om handelend op te treden en geen gelegenheid meer te weaarloozen. Dit is al genoeg gebeurd. Zoals wij a. zeiden, wij eerbiedigen uw gezag, maar zij moet er weten gebruik van te maken ».

• • •

Een voorbeeld.

Wij moeten daaraan nog een nota bijvoegen over het verweer van Staatsminister Van Cauwelaert, dat vier kolommen in Handelsblad van 12 dezer vult, en nog dient voortgezet. In een voorafgaande bemerking wijzt het handelsblad er met een waar gebroegen op, dat « de dubbeltjes wel eens aardig kunnen rollen », en schrift :

« En zoo wonen we nu dit ongewone schouwspel bij : « Het handelsblad » dat tens door het toemalig lijfblad van den gewezen burgemeester werd uitgenaakt voor t slijk van de straat, opent vandaag zijn kolommen om hem in staat te stellen zich te verdedigen.

» Terwijl het blad in kwestie, dat thans lijfblad van den heer Sap is geworden, met knoeiende kommen werpt naar M. Van Cauwelaert ».

Zulk feit moet doen nadenken, diegenen die thans het heft in handen hebben, en alles naar eigen goedunken meenen te regelen.

S. V. V.

DE SCHOONE REIZEN

HUWELIJKSREIZEN OF PAX GROEP

LOURDES : 15 April, 6 Mei.

ROME : 8 April, 5 Mei.

LISIEUX : 21 Juni.

Schrijven aan : « DE GROOTE BEDEVAARTEN » 22, Kemmelbergsaan, Brussel

KONINXHEIM. — **Brand.** — In den nacht van Dinsdag op Woensdag, ontstond er brand in de woning van M. A. Dedrij, koolmijner, die op dat ogenblik in de mijn aan t werk was.

De echtgenoote en vier kinderen, die in den slaap door den brand verrast werden, waren reeds door een rook benoewelnd. Goch konden nog voor de geburen gered worden. Na een krachtuadig werken, was men den brand meester. De huismeubelen van Dedrij zijn verbrand, en alles bepaalde zich bij stoffelijke schade. Gelukkiglijk bestaat er verzekering.

PIRINGEN. — **Tooneel.** — De tooneelkring Ste Gertrude, rust niet op zijn lauweren, nauwelijks is een maand verloopen sinus de laatste vertooningen die zooveel bijval bemaalden, of onze onvermoeibare spelers en speelsters kondigen ons twee nieuwe opvoeringen aan die zullen plaats hebben op Zondagen 22 en 29 Maart aanstelkens om 7 u. stipt. Dit maal gaan zij ons vergasten op een mou spel van liel en leed, met zang, in drie bedrijven, dat wederum een groote bijval te gemoet gaat. Tijdens de tusschenpoozen zullen soodige kluchtlederen de achspieren in beweging brengen.

De prijzen zijn in het bereik van iedereen beurs : 1e rang, 3 fr. ; 2e rang, 2 frank. Men kan zijne plaatsen laten voorbehouden bij M. Henri Clerinx, aan de serk, te Piringen.

LANAKEN. — **Davidsfonds.** — Voordracht met lichtbeelden over Abessinie.— Het Davidsfonds, afdeeling Lanaken, komt zijn leden weer deze vergadering op n puiken voordrachtavond, Eerw. Heer Va 2al op Woensdag 18 Maart, te 7 u. in de zaal « De Ster » komen spreken over Abessinie, land en volk. Het is n waar buitenkansje voor de Davidsfonders van Lanaken en omliggende.

Leden vrij. — Niet leden 2 fr.

Buitenlandsche Politiek

XXVII.

ITALIE NA DEN WERELDOORLOG.

De Verdragen van Versailles (18 Juni 1919), en van St-Germain-en-Laye (10 Sept. 1919) hebben de overwonnenen ontevreden gemaakt. Dat is een verschijnsel, zoo oud als de oorlogen zelf omdat de tractaten door de overwinnaars opgesteld worden. Maar zeer opvallend is het, ditmaal, dat ook een der overwinnende landen (Italie), in klimmende mate blijken van erge misnoegdheid heeft gegeven en op zulke aanhoudende en luidruchtige wijze, dat we pogen zullen, de oorzaken daarvan, zoo niet te verreclitvaarigen, dan toch op te sporen.

Men vermeert zich nog hoe Italie vanaf 1882 tot den Driebond beboorde, lidmaatschap, dat telkens vernieuwd werd, zoodanig, dat het schierelinal in 1914 nog statutair tot die politieke groepeering behoorde.

Na 1882 verzwakte de liefde voor Duitschland en Oostenrijk stetiaan, zoodat de centraalmachten, bij het uitbreken van den oorlog in 1914, zich geen begooeheling meer maakten hopens de effectieve hulp, welke hun oovertrouwbare bondgenoot en het slagveld bieden zou. Met eenvoudige « welwillende neutraliteit » zouden zij zich reeds tevreden gesteld hebben en ongchoorde pogingen werden in t werk gesteld om die onzijdigheid te verkrijgen.

Onze bondgenooten waren ook niet werkeloos gebleven en gedurende de zes eerste maanden van den oorlog, was het lanys beide zijden een opbod van voordeelen.

Italie heeft dan ook ten slotte partij gekozen voor de « meestbiedenden ». De prijs werd vastgesteld in het geheim Verdrag van Londen, op 26 April 1915 (1) tekenover Engeland, Frankrijk en Rusland. Het omvatte de verbintenis voor Italie binnen de maand aan de zijde der Allies op te degen.

Zoo is het ook geschied : op 23 Mei 1915 verklaarde Italie den oorlog aan Duitschland.

• • •

Welk was een der hoofdbestanddeelen waardoor Italie daartoe bewogen ? Het was Dalmatie.

WAT BETEEKENT DALMATIE VOOR ITALIE ?

Neem een tamelijk uitgewerkte landkaart van dit gedeelte van Europa en U mit zien :

1) Dat de Oostkust van Italie ongewoon offen is en dat de groote internationale spoorlijn Otranto, Brindisi, Bari, Rimini, Bologna, Milaan... Basel, vlak tegen de Oostkust aanleunt. Dit kon niet anders, daar de bergketen der Appennijnen het land op gansch zijn lengte bijna middendoor verspalt. Bekijk de kust van Italie, de grooter tegenstelling is ondenkbaar : het rijn al inhammen, schuilplaatsen voor pantserbooten, ongemakbare, natuurlijke vertrekingen, prachtig aangevuld door de overtalrijke eilanden, die als een dubbel gelwerk voor den vijand uitmaken. Deze ondenbare kust zou in tijd van oorlog toelaten gansch de Oostkust van Italie met spoorlijn en binnenland in enkele uren onschadelijks te maken. Om dit te beletten zalde Italie Dalmatie.

2) Eens in het bezit der Westkust van het huidige Joego-Slavie, was de Adriatische Zee, buiten het kanaal van Otranto, geheel in de macht van Italie : een eeuwenoude droom ging aldus verwezenlijkt worden.

3) Dalmatie maakte den overgang naar Balkan, Egypte, klein-Azie en Syrie gemakkelijk : een sprookjesland voor den Italiaanschen handel.

Maar Italie zou ook, volgens het Verdrag van Londen, Triest krijgen, de belangrijke haven der Adriatische Zee.

• • •

Wat het echter niet kreeg en er zelfs beraaldelijk in hooger genoemd verdrag aan verzaakt had, was Fiume : de Croaten mochten dat hebben.

En als nu op de Vrede conferentie te Parijs Italie en Dalmatie en ook Fiume wilde en daar geen vingerbreed van af week, dan is de ellende voor Italie begonnen...

• • •

Orlando, leider der Italiaansche afvaardiging ter Conferentie had voor opdracht alle te eischen. Het kreeg noch het een noch het ander.

Waarom kreeg het Dalmatie niet, waar het volgens het Verdrag van Londen toch echt op had ?

A. Tardieu zal het ons zeggen op bl. 430. 2) Wij vatten de redenen samen : 1) Oostenrijk was geheel uiteengerukt, wat deed het Londener Verdrag niet kon voorzien worden ; 2) sommige volkeren daarvan waren alliés geworden ; 3) een principepakt zou reeds in 1918 met Joego-Slavie aanvaerd gesloten ; 4) Wilson was door het verdrag van Londen niet gebonden.

Wilson was inderdaad de groote verdediger der Joego-Slaven, rol, die hij slechts in 1921 opgeven moest, bij zijn nederlaag in de Presidentverkiezingen te Washington. Om den tegenstand van Orlando te breken en op de Vredesconferentie ging hij op zijn eigen ogenblik zoover aan Italiaansche impiketie en een Amerikaansche leening in te lichten, op voorwaarde dat er van de schen nopens de Adriatische Zee werd gesien. Dit voortiel werd als een beleeging zanzien en meer dan ooit was het Italiaansche Fiume.

Wilson was de meening toegedaan, dat vijf Italiaansche vertegenwoordigers voondig opgeweepte nationalisten wa die grenzenlze de gevoelens van het lk vertolkten. Hij deed dan ook in de Pa sche pers een uiteenzetting verscnijnen, aardoor hij zich tot de democratische elementen van Italie richtte. Noemaals had ijzich vergist en zijn publicatie verwekte het tegenovergestelde effect.

Italiaansche afgevaardigden de Conferentie als protest... en het vraagstuk der koloniale ... werd te Parijs in hun afwezigheid geregeld. Dit geschiedde op 7 Mei 1919 ; Italie had niets van den koloniaien koek gekregen.

• • •

Na hun terugkomst ter Vergadering stond de oplossing betreffende de Adriatische Zee niet verder. Zij zou nu heelemaal spaak loopen. Als uitweg werd er op gevonden : Italie en Joego-Slavie zelf rullen onder elkaar de zaken trachten te regelen.

• • •

En zoo geschiedde het, door het vermaard Verdrag van Rapallo. (3)

Op 12-11-1920 werd het geteekend door, voor Italie : Giolitti, Sforza, Bonomi en voor Joego-Slavie : Vesnitsch, Trumbic en Stoniaiovitch. Het uitvoeringsakkoord werd door beide koningen te Rome bekrachtigd op 23-11-1922.

Wat staat er in dat Verdrag ?

Op 12-1. Grenzen : Van Mont Pec (punt 1511) gemeen tusschen de grenzen van Italie, Oostenrijk en Joego-Slavie tot Sdovec (cote 2643) ... (van weinig belang voor den lezer).

Art. 2. Zara, de stad en het rijnsplichtig district van Zara en het onderstaande landsdeel zullen aan Italie komen.... (idem). Een bijzondere overeenkomst zal de uitvoeringsmodaliteiten regelen tusschen Zara, het district en de provincie Dalmatie.

Art. 3. Van Italie zullen ook deel uitmaken : de eilanden Cherso, Lussin met de kleine eilanden en rotsen en het eiland Lagosta en Pelagosta. Al de andere eilanden van Oostenrijk komen aan Joego-Slavie.

Art. 4. De Staat van Fiume is vrij, onafhankelijk en beide landen verbinden zich dien eenwig te eerbiedigen. (Beschrijving van den Staat Fiume volgt).

Art. 5. Een commissie zal de grenslijnen beralen. Wordt geen akkoord bereikt dan zal de Voorzitter van Zwitserland bijgeroepen worden.

Art. 6. Er zal een commissie voor economische en financieele betrekkingen samengesteld worden.

Art. 7. Ten voordeele der Italiaansche belangen blijven behouden : a) de reeds verworven economische voordeelen, evenals het vrij gebruik van taal en godsdienst ; b) de erkenning der diploma's door de Joego Slaven in Italie verworven.

Artikels 8 en 9 spreken over bevordering van intellectueele betrekkingen.

• • •

In het Uitvoeringsakkoord van 23-11-1922 wordt aangaande Fiume nog verklaard, dat Susak binnen de vijf dagen moet ontruimd zijn ; dat een gemengde commissie van drie Italianen en drie Joego-Slaven, door experten geholpen, zorgen zal a) voor de lewaking der ontruiming ; b) voor de afbakening der grenzen tusschen Joego-Slavie en den vrijen Staat van Fiume ; c) voor de inleiding der trafiek met Fiume ; d) voor het organiseeren van den Staat Fiume op basis van art. 4 van het Verdrag van Rapallo.

Dit verdrag werd op het secretariaat van den Volkenbond den 12 September gegrefeerd.

V. G.

(1) Verdrag van Londen 26-4-1915 : Kon. Eibl. Brussel in « Nouveau Recueil des Traités » par Martens, continué par Tripel 3me série Tome X pp. 329 en volgende.

(2) L. Tardieu, La Paix.

(3) Verdrag van Rapallo 12-11-1920 : uit SDN. Recueil des Traités 1923. Vol. XVIII p. 397.

LANDBOUW

DE GOEDE GRASSOORTEN.

Het gebeurt nog dikwijls dat landbouwers die grasland willen aanleggen (Lartoe eelvoudig « graszaad » koopen zonder zich af te vragen welke soorten grassen of klavers een plaats voor hun grond, en ook het doel dat zij nastreven n.l. het bekomen van hooiland of grasweide voor vee. Grassaad verzamelen op den hooizo der is nog minder aan te raden, want dan krijgt men onkruidzaad als eigenlijk graszaad. Zelfs zaad van goede weiden, op den hooizolder bijeengekeerd, is niet geschikt voor zaadoeel omdat het van de goede grassen en iel de vroege soorten bevat wijl de latere niet rijp waren rond het tijdstip van het maaien. Uit ontbieingen is gebleken dat hooizaad op den zolder verzameld zeworonlijk niet meer dan 5 t.h. zaad van goede grassen bevat en dikwijls 80 th. kaf en zaden van schadelijke onkruiden.

Om nieuw grasland aan te legen heeft men er alle voordeel bij de zaden der verschillende goede weidenplanten afzonderlijk aan te koopen. Op die manier kan ten minste de zuiverheid van het zaad nagezien worden en kan men die grassen of klavers kiezen die best passen voor de gr